

Tonie Wickman
Miljöutredare, tekn. dr.
Telefon 08-508 28 948, 076-122 89 48
Fax 08-508 28 808
tonie.wickman@miljo.stockholm.se

Till
Miljö och Hälsoskyddsnämnden

EU-PROJEKTET SCOREPP

– AVRAPPORTERING FRÅN TREDJE PROJEKTÅRET

Förslag till beslut

- 1 Godkänna avrapportering för EU-projektet ScorePP

Gunnar Söderholm

Ulf Mohlander

Sammanfattning

Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område ("Vattendirektivet") innebär bl.a. att utsläpp och spill för ett antal miljö- och/eller hälsoskadliga ämnen ska upphöra eller gradvis fasas ut senast 2020.

Det kommer att bli svårt att lyckas uppfylla vattendirektivets krav när det gäller prioriterade ämnen. I Stockholm, liksom i de flesta europeiska städer, är källorna till dessa ämnen ofta av diffus karaktär, d.v.s. ämnena sprids till miljön från användning av t.ex. byggmaterial, textilier, hushållsprodukter eller från trafiken. EU projektet ScorePP (Source Control Options for Reducing Emissions of Priority Pollutants) syftar till att utveckla strategier, som myndigheter, städer m.fl. aktörer kan använda för att minska spridningen av de prioriterade ämnena i den urbana miljön. Projekttiden var från början planerad till oktober 2006 till september 2009. Under året har beslut fattats om att förlänga projekttiden med sex månader till april 2010. Det innebär att en större sammanställning och rapportering från projektet är planerat till våren 2010. Projektresultaten ska användas som underlag för tillsyns- och programverksamhet i staden. Genom att delta i projektet har information spridits om stadens aktiva miljöarbete

när det gäller miljögifter, och Stockholm ses inom miljögiftsområdet som en förebild för andra städer i Europa.

Bakgrund

Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område ("Vattendirektivet") innebär bl.a. att utsläpp och spill för ett antal miljö- och/eller hälsoskadliga ämnen ska upphöra eller gradvis fasas ut senast 2020.

Det kommer att bli svårt att lyckas uppfylla vattendirektivets krav när det gäller prioriterade ämnen (se bilaga 1). I Stockholm, liksom i de flesta europeiska städer, är källorna till dessa ämnen ofta av diffus karaktär, d.v.s. ämnena sprids till miljön från användning av t.ex. byggmaterial, textilier, hushållsprodukter eller från trafiken. EU projektet ScorePP (Source Control Options for Reducing Emissions of Priority Pollutants) syftar till att utveckla strategier, som myndigheter, städer m.fl. aktörer kan använda för att minska spridningen av de prioriterade ämnena i den urbana miljön. Stockholm stad medverkar i projektet i huvudsak för att få bättre underlag för att genomföra åtgärder i Stockholm.

Projektet leds av Danmarks Tekniska Universitet, DTU, och utöver Stockholms stad deltar också Universitetet i Gent, Universitetet i Ljubljana, Universitetet i Middlesex, Estudis (spanskt institut som arbetar med sociologiska och ekonomiska analyser), Anjou Recherche (vattenbolaget Veolias dotterbolag för forskning och utveckling), Envicat (belgiskt konsultföretag inom kemi o kemikalieindustriområdet) och ModelEAU (universitetet i Quebec). Miljö och hälsoskyddsnämnden beslutade om deltagande i projektet vid nämndens sammanträde den 14 mars 2006 (Dnr 2006-000841-105), en ettårsrapport behandlades den 19 februari 2008 (Dnr 2008-000576-206), en tvåårsrapport den 17 november 2008 (Dnr 2008-013271-206) och en rapportering för att beskriva projektets arbete med åtgärder riktade mot källor till de prioriterade ämnena behandlades den 13 maj 2009 (Dnr 2009-003760-206). Det totala anslaget från EU-kommissionen för projektet är 2,6 miljoner Euro, varav miljöförvaltningens del är c:a 230 000 Euro, huvudsakligen för personalkostnader.

Under projektets tredje år har fokus i projektet legat på att

- Kommunera med möjliga slutanvändare och intressenter för projektet
- Sammanställa och tolka information från projektets fallstudiestäder, varav Stockholm är en (detta kommer att avrapporteras vid ett kommande nämndsammanträde)
- Sammanställa information om möjliga åtgärder riktade mot källor till de prioriterade ämnena (tjänsteutlåtande 2009-003760-206, MHN 2009-05-13)

- Sammanställa information om möjliga åtgärder vid avloppsreningsverk, dagvattenanläggningar och liknande (se bilagor detta tjänsteutlåtande)
- Utveckla möjligheter till visuell beskrivning av källor och åtgärder genom geografiska informationssystem (GIS)
- Utveckla modeller för att beskriva flöden av de prioriterade ämnena i den urbana miljön, och för att kunna bedöma var kemisk provtagning bör ske i staden
- Analysera de socioekonomiska aspekterna när det gäller möjligheten till åtgärder
- Och framförallt att integrera de olika delarna i projektet för att utveckla projektets slutprodukt, ett slags beslutsstödssystem för effektiva åtgärder när det gäller minskad spridning av vattendirektivets prioriterade ämnen.

Även under projektets tredje år har Miljöförvaltningen huvudsakligen bidragit med Stockholmsspecifik information. Vid två tillfällen har informationsmöten hållits med projektets lokala referensgrupp, med deltagare från Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Svenskt Vatten, Stockholm Vatten AB, Sjöstadsverket och Länsstyrelsen i Stockholm. Syftet med referensgruppen är att Miljöförvaltningen som myndighet och representant för en stad ska ha en tydlig interaktion med berörda myndigheter och VA verk, och genom referensgruppen kunna förmedla information i bägge riktningar. Därmed ska projektets utveckling påverkas mot en mer användaranpassad och verklighetsanknuten slutprodukt.

Varje projektår lämnas en formell årsrapport in till EU för godkännande i slutet på året. Rapporten är av administrativ karaktär men lyder under projektsekretessen. Vetenskapliga rapporter kommer allteftersom olika delar blir klara. De rapporter som kan ses som specifikt intressanta, och som förvaltningen varit särskilt inblandad i, presenteras för nämnden. Ett sådant presenterades i maj 2009 (Dnr 2009-003760-206) och ytterligare andra är planerade att presenteras det kommande halvåret. Två av projektets rapporter som förvaltningen inte varit specifikt inblandad i men som kan ses som av större intresse bifogas detta tjänsteutlåtande. Dessa handlar om förmågan att hantera vattendirektivets prioriterade ämnen i dagvattenanläggningar (Bilaga 2) respektive avloppsreningsverk (Bilaga 3). Färdiga projektrapporter finns också tillgängliga på projektets hemsida www.scorepp.eu. En större rapportering av projektet är planerad till projektslutet, april 2010.

FÖRLÄNGD PROJEKTTID

Projekttiden var från början planerad till oktober 2006 till september 2009. Under året har beslut fattats om att förlänga projekttiden med sex månader till 31 mars 2010. Det innebär att en större sammanställning och rapportering från projektet är planerat till våren 2010.

REDOVISNING AV TVÅ RAPPORTER

Vi redovisar nu två rapporter om vattendirektivets prioriterade ämnen, vid hantering av dagvatten respektive avloppsvatten i reningsverk.

Det finns ytterst lite fälldata när det gäller förekomsten av vattendirektivets prioriterade ämnen och hur de beter sig i dagvattenanläggningar. Samtidigt är behovet av kunskap stor. Ansvariga för dagvattenhantering måste fatta beslut avseende kommunala avloppssystem som både kan hantera vattnets kvantitet och kvalitet, ett behov som ytterligare markeras genom EUs vattendirektiv. För att fylla kunskapsbehovet har ScorePP projektet utvecklat ett sätt att förutsäga dessa ämnens (föroreningars) beteende i dagvattenanläggningar och därmed tillhandahållit ett underlag för bedömning av olika typer av anläggningars potential att hantera dessa ämnen. Metoden bygger dels på kunskap om de prioriterade ämnenas kemiska egenskaper och dels på identifiering av de olika fysikaliska och kemiska processer som förekommer i olika typer av anläggningar och processernas relativa betydelse. På detta sätt har varje dagvattenanläggningstyps potential att ta bort en viss förorening kunnat bedömas och anläggningstyperna kunnat jämföras med varandra. Rapporten beskriver metoden, presenterar resultaten och visar också hur man kan använda metoden i samband med att nya ämnen i framtiden tillförs vattendirektivets lista över prioriterade ämnen. (Bilaga 2)

Nästa rapport är en genomgång av vattendirektivets prioriterade ämnen i kommunala konventionella avloppsreningsverk. Rapporten har delats in fem delar. Den första delen ger en kort översikt över de avlägsningsmekanismer som förekommer i konventionella reningsverk. Denna del omfattar aktivt slam eftersom det är den vanligaste processen vid rening av avloppsvatten.* Den andra delen är en litteraturgenomgång av information om spridning och uppträdande av de prioriterade ämnena i dessa processer. Den tredje delen behandlar modeller som används för att förutsäga spridning och uppträdande av de prioriterade ämnena i avsaknad av experimentella data. Länderna inom EU väntas minska utsläppen av dessa ämnen och i den fjärde delen diskuteras koncentrationer som uppmätts i inflödet och utflödet av avloppsvatten för två länder (Danmark och Slovenien). Inom EU finns stora kunskapsbrister om dessa ämnen vid avloppshantering, vilket innebär att städerna står inför ett stort arbete för att klara att hantera sitt avloppsvatten, där olika blandningar och kombinationer av dessa ämnen är möjliga. Den sista delen fokuserar på möjliga alternativa processer för att mer effektivt ta bort de prioriterade ämnena från avloppsvatten. (Bilaga 3)

*Gäller också för Stockholms Vatten AB:s reningsverk

Förvaltningens synpunkter

Genom att delta i projektet ökar förvaltningens kompetens inom miljögiftsområdet, vi får möjlighet att påverka framtida åtgärdsarbete lokalt, nationellt och internationellt, får erfarenheter av internationellt (sam)arbete och ett ökat nationellt och internationellt

kontaktnät, vilket bl.a. kan leda till framtida externfinansierade projekt inom området. Projektresultaten ska användas som underlag för tillsyns- och programverksamhet i staden. Genom att delta i projektet har information spridits om stadens aktiva miljöarbete när det gäller miljögifter, och Stockholms stad ses inom miljögiftsområdet som en förebild för andra städer i Europa.

Slut

Bilagor

Bilaga 1	Vattendirektivets lista över prioriterade ämnen ("bilaga X")
Bilaga 2	Priority pollutant behaviour in stormwater Best Management Practices (BMPs)
Bilaga 3	Priority pollutants behaviour in end of pipe wastewater treatment plants]